

دعای فرج، دواي همه دردها

او به خاطر گناهان و به خاطر اعمال [بد] ما است که [بیش از] هزار سال در بیابانها در به در و خائف است. سبب غیبت امام زمان(ع) خود ما هستیم...

گفتارهایی از آیت‌الله بهجت

او به خاطر گناهان و به خاطر اعمال [بد] ما است که [بیش از] هزار سال در بیابانها در به در و خائف است. سبب غیبت امام زمان(ع) خود ما هستیم. زیرا دستمان به او نمی‌رسد وگرنه، اگر در میان ما بیاید و ظاهر و حاضر شود چه کسی او را می‌کُشد؟ آیا حنیان او را می‌کُشد یا ما انسانها؟ ما بیشتر و در طول تاریخ ائمه(ع) امتحان خود را پس داده‌ایم!

اشاره:

این گفتار، گوهرهای گران‌ارز پراکنده‌ای بوده که به همت بعضی از شاگردان فقیه فرزانه، و پارسای صاحب‌دل حضرت آیت‌الله العظمی بهجت گردآوری شده و در چند جلد کتاب با عناوین «در محضر بهجت»، «فیضی از وراي سکوت» و... به چاپ رسیده است. این قلم به سائقة دوستی و عشق به اولیای حق، بیاناتی را که عمدتاً پیرامون اهمیت «دعا برای تعجیل در فرج» آن موعود مهربان بوده، به گونه‌ای متصل و مرتبط کنار هم قرار داده تا شکل گفتاری منسجم یافته است. محور این گفتار را بیشتر، دعای خالصانه و تائبانه برای فرج و همچنین ناظر و حاضر دیدن آن حجت حیّ موجود موعود به خود اختصاص داده است.

بهترین کار برای به هلاکت نیفتادن در آخرالزمان، دعای فرج امام زمان(ع) است؛ البته دعایی که در همه اعمال ما اثر بگذارد. قطعاً اگر کسانی در دعا جدّی و راستگو باشند، مبصراتی (= دیدنی‌هایی) خواهند داشت. باید دعا را با شرایط آن خواند و «توبه از گناهان» از جمله شرایط دعا است.

مخصوصاً دعای شریف «عظم البلاء و برج الخفا» را بخوانیم و از خدا بخواهیم که صاحب کار را برساند. با او باشیم. اگر رساند که رساند و اگر نرساند [حداقل] از کنار او دور نشویم. از رضای او دور نرویم. [امام زمان(ع)] حرف‌هایی [را] که ما با یکدیگر می‌زنیم، می‌داند. در هر حال برای تعجیل در امر فرج و رفع نگرانی‌ها و گرفتاری‌ها و نجات و اصلاح حال مؤمنین [این دعا] را بخوانیم: «اللهمّ اکشف هذه الغمّ عن هذه الامّ بظهوره» خداوند! با ظهور حضرت حجت(ع) این ناراحتی و نگرانی را از این امت برطرف نما! تنها انتظار فرج کافی نیست «نهیاً» (= آمادگی)، اطاعت و بندگی نیز لازم است؛ مخصوصاً با توجه به قضایایی که پیش از ظهور امام زمان(ع) واقع می‌شود به حدّی که «ملئت ظلماً و جوراً». خدا می‌داند که به واسطه ضعف ایمان بر سر افراد چه می‌آید. خدا کند که ظهور آن حضرت با عافیت مطلق برای اهل ایمان باشد و زود تحقق پیدا کند.

ابتلائات شیعه امروز بسیار زیاد است. از ظلم و ستم و بلا و فشاری که بر سر اسلام و مسلمانان - به خصوص اهل ایمان - می‌آید، کارد به استخوان رسیده است. بیماری‌های مختلف و حوادث زیاد شده است. باید در مشاهد مشرفه و مواقف مهمّه برای رفع ابتلائات شیعه دعا کرد و تضرّع نمود. ما باید از همه بخواهیم که متوسل شوند و دعا کنند و تضرّع نمایند تا بلکه فرجی حاصل شود. دعای فرج اگر موجب فرج عمومی نشود برای دعا کننده موجب فرج خواهد بود. - انشاءالله - چنانچه در بعضی از روایات آمده: «دعا کنید که در آن فرج شماسست». برخی از مردم به مرحوم آقای شیخ حسنعلی تهرانی متوسل می‌شدند و نتیجه می‌گرفتند ولی متوجه امام عصر(ع) نیستند. ما باید به بیش از اینها به امام عصر(ع) متوسل باشیم تا نتیجه بگیریم. اگر اهل ایمان، پناهگاه حقیقی خود - حضرت صاحب(ع) - را بشناسد و به آن پناه برند امکان ندارد که از آن ناحیه مورد عنایت واقع نشوند.

از مهم‌ترین دعاها، دعای فرج امام زمان(ع) است. همه مشکلات مردم و حکومت‌ها از غیبت آن حضرت است. برای رفع مشکلات اجتماعی و حوائج مردم باید همان‌طور دعا کرد که انسان برای رفع مشکل خودش دعا می‌کند. دعا اگر دعا باشد تأثیر خواهد کرد».

دعای تعجیل فرج، دواي دردهای ماست. در روایت است که در آخرالزمان همه هلاک می‌شوند، مگر کسانی که برای فرج دعا کنند. «إلّا من دعا بالفرج». ائمه(ع) ما با این بیان، خیلی به اهل ایمان و شیعیان عنایت کرده‌اند تا خود را بشناسند. یعنی اگر برای فرج دعا می‌کنید علامت آن است که هنوز ایمانتان پابرجاست. [معصومین(ع)] فرموده‌اند: در آخرالزمان این دعای فرج را که دعای «تثبیت در دین» است بخوانیم: «یا الله، یا رحمان، یا رحیم یا مقلّب القلوب، ثبت قلبی علی دینک» در زمان غیبت به خواندن دعای «اللهمّ عرفنی نفسک...» سفارش شده است. به حجّ که می‌روید اهمّ حاجات را از خدا بخواهید و آن فرج حضرت ولی‌عصر(ع) است که فرج بشریت است. بعد از آن نابودی حکومت‌های فاسد و جائز را بخواهید. خدا کند راهی برای «شرح صدر» پیدا کنیم که به واسطه رئیس و [سرورمان] تحیر قلبی‌مان برطرف شود. «فرج» ولو يك ساعت باشد، بعد از آن روشنایی است ائمه(ع) ما این مطلب را با ما اتمام حجت کرده‌اند و فرموده‌اند: «برای فرج بسیار دعا کنید»، البته نه با لقلقه زبان. خود امام در مسجد سهله، جمکران، در خواب و بیداری در گوش افرادی از دوستانش بدون اینکه او را ببیند، فرموده است: «فرج من نزدیک است، دعا کنید» یا به نقلی فرموده: «فرج من نزدیک شده دعا کنید «بداء» حاصل نشود». چه مصائبی بر امام زمان(ع) که مالک همه کرة زمین است وارد می‌شود. آن حضرت در چه حالی هستند و ما در چه حالی! او در زندان است و خوشی و راحتی ندارد و ما چقدر از مطلب عاقلم و توجه نداریم. کسانی که در خواب و بیداری تشرّف حاصل نموده‌اند از آن حضرت شنیده‌اند که فرموده است: «برای تعجیل فرج من زیاد دعا کنید». خدا می‌داند تعداد این دعاها باید چقدر باشند تا مصلحت ظهور فراهم آید. باید دعا را با شرایط آن انجام داد و توبه از گناهان از جمله شرایط دعا است. چنان‌که فرموده‌اند: «دعاء التائب مستجاب» نه اینکه برای تعجیل فرج دعا کنیم [در حالی که] کارهایمان برای تبعید (= به تأخیر انداختن و دور کردن) آن حضرت باشد.

خدا چه صبري داده به حضرت غایب(ع) که هزار سال مي‌بيند بر سر مسلمان‌ها چه بلاهايي مي‌آيد و خود آنها چه بلاهايي بر سر هم مي‌آورند و همه را تحمل مي‌کند. اميدواريم خداوند براي يك مشت شيعة مظلوم، صاحبشان را برساند زيرا در عالم چنين سابقه نداشته و ندارد که رئيس و رهبري از مريدان و لشکرش اين قدر غيبت طولاني داشته باشد. چه بايد گفت؟ معلوم نيست تا کي! در تمام امت‌هاي گذشته مقدر شده است ولي در هيچ امتي چنين غيبي با وقت نامعلوم و غير مقدر اتفاق نيافته است.

اگر بدانيم دعاي ما اثر دارد و باز دعا نکنيم، مقصريم. حضرت غایب(ع) عجب صبري دارند! با اينکه از تمام آنچه که ما مي‌دانيم يا نمي‌دانيم اطلاع دارد و از همه امور و مشکلات و گرفتاري‌هاي ما باخبر است.

خود حضرت مهدي(ع) هم منتظر روز موعود است و خودش مي‌داند که چه وقت ظهور مي‌کند. اينکه گفته مي‌شود آن حضرت وقت ظهورش را نمي‌داند، درست نيست. دعاي تعجيل فرج دواي همه دردهاي ماست. مي‌پرسند: «چرا اين همه دعا مي‌کنيم مستجاب نمي‌شود؟» [پاسخ اين است:] شرط استجاب دعا، توبه است. لذا ملائکه مي‌گويند: چرا دعا را با شرطش - که توبه باشد - به جا نمي‌آوريد تا مستجاب شود؟ ما بايد امام زمان(ع) را حاضر فرض کنيم. هر جا مي‌رود، برويم و مي‌توانيم! ولي گويا نمي‌خواهيم در راه رضي آن حضرت باشيم، نه اينکه رضي آن حضرت را نمي‌دانيم يا نمي‌توانيم تحصيل کنيم. مهم‌تر از دعا براي تعجيل فرج، دعا براي ايمان و ثبات قدم در عقیده و عدم انکار آن حضرت تا ظهور او مي‌باشد. اگر ظهور آن حضرت نزديک باشد، بايد هر کس خود را براي آن روز مهيا سازد از جمله آنکه از گناهان توبه کند. همين توبه باعث مي‌شود که اين همه بلاهايي که بر سر شيعة آمده، از سر شيعة رفع و دفع گردد.

آيايي که زياد به مسجد جمکران مي‌رود، مي‌گفت: «امام زمان(ع) را در مسجد جمکران ديدم به من فرمود: «به دل‌سوختگان ما بگو براي ما دعا کنند». او هزار سال است که زنداني است. لذا هر کسي که براي حاجتي به مکان مقدسي مانند مسجد جمکران مي‌رود بايد که اعظم حاجت (= بزرگ‌ترين خواسته) نزد آن «واسطه فيض» - يعني فرج خود آن حضرت - را از خدا بخواهد. حضرت غایب(ع) داراي بالاترين علوم است و «اسم اعظم» پيش از همه در نزد خود آن حضرت است، با اين همه به هر کس که در خواب يا بيداري به حضورش مشرف شده، فرموده است: «براي من دعا کنيد». در حالي که [امام زمان(ع)] مرده را زنده مي‌کند، خود در زندان وسيع [دنيا] به سر مي‌برد. اما در مورد خود حق ندارد، هر چند براي ديگران - مخصوصاً در امور فردي - عنايت خاصي دارد اما در امور اجتماعي که مربوط به خود آن حضرت است، خير! خدا کند ارتباط شيعة و اهل ايمان، با امام زمان(ع) قوت بگيرد تا در مقام صبر، صبر و تحمل کنند. [يقيناً] دعا در امر تعجيل فرج آن حضرت مؤثر است، اما نه لقلقه زبان و «عجل فرجه» خشک و خالي. دعاي فرج مثل نماز نافله، عمل مستحبي است. يعني راستي و جدي از غيبت امام متأثر باشيم و از خدا بخواهيم که فاصله هزار و چندصد ساله را که بين مردم و «واسطه فيض» افتاده است، برطرف شود و به پايان برسد. دعاي بحال حزن و اندوه و با تأثر قلبي از مردم واقع نمي‌شود. اگر مي‌شد، قطعاً وضع اين‌طور نبود. راه خلاص از گرفتاري‌ها، منحصر است به دعا کردن در خلوات براي فرج ولي عصر(ع) آن هم با خلوص و صدق نيست و همراه با توبه تا رابطه ما با ولي‌امر و امام زمان(ع) قوي نشود، کار ما درست نخواهد شد و قوت رابطه ما با ولي‌امر(ع) هم در اصلاح نفس است.

امام زمان(ع) ناظر اعمال ما

چيزي که باعث شرمندگي و خجالت‌زدگي ما مي‌شود اين است که امام زمان(ع) همه چيز را مي‌داند و همه چيز را مي‌شنود. معصومين(ع) «عين الله الناظره و اذن الله السامعه الواعيه» [= يعني چشم بينا و گوش شنواي خداوند] هستند. اگر حرفي زده مي‌شود حتي قبل از آنکه ديگران و کساني که در مجلس هستند، بشنوند، آنها مي‌شنوند. چرا کاري نمي‌کنيد که هميشه خودتان را پيش آن حضرت ببيند؟ [اگر] ما او را نمي‌بينيم، او که ما را مي‌بيند. پس چرا اين قدر دوريم؟ آيا نبايد توجه داشته باشيم که ما رئيسي داريم که بر احوال ما ناظر است؟ واي بر احوال ما اگر در کارهايما او را ناظر ببينيم و يا او را در همه جا ناظر ندانيم! با وجود اعتقاد به داشتن رئيسي که «عين الله الناظر» است آيا مي‌توانيم از نظر الهي فرار کنيم يا خود را پنهان کنيم؟ چه پاسخي خواهيم داد؟

چقدر سخت است اگر براي ما اين امر ملکه نشود که در هر کاري که مي‌خواهيم اقدام کنيم و انجام دهيم ابتدا «رضايت» و «عدم رضايت» او را در نظر نگيريم و رضايت و خشنودي او را جلب نماييم! ما بايد رضا و ميل امام زمان(ع) را در کارها به دست آوريم. در امور اجتماعي نبايد به ديگران نگاه کنيم و از اين و آن بيروي کنيم. زيرا اين افراد معصوم نيستند، هر چند بزرگ و بزرگوار باشند. اگر در راه امام عصر(ع) باشيم چنانچه به ما بد و ناسزا هم بگويند نبايد ناراحت شويم بلکه هم‌چنان بايد در آن راه حق و حقيقت ثابت قدم و استوار باشيم.

انصاف اين است که در زمان نزديک به ظهور که ظلم فراگير مي‌شود به افراي که در دين و ايمان باقي مي‌مانند، عنايت و الطاف خاصي مي‌شود تا از دين خارج نشوند. زيرا حضرت ولي عصر(ع) تکیه‌گاه مردم است و کساني که تکیه‌گاهشان امام باشد، کوه ايمنند. ما اهل علم در هر حال بايد به وظيفه خود عمل کنيم. نوکرهاي امام زمان(ع) عموماً بايد عمل به وظيفه کنند، توسلات را هم داشته باشند.

راه‌هاي ارتباط با امام عصر(ع)

راه ايجاد و ارتباط با اهل بيت(ع) و مخصوصاً حضرت ولي عصر(ع) عبارت است از «معرفت خداوند متعال» و بعد «اطاعت محض از پروردگار». اين دو، موجب حبّ به خداوند و محبت نسبت به همه کساني که خداوند آنها را دوست مي‌دارد؛ مثل انبيا و اوصيا - مخصوصاً علاقه و ارتباط با محمد و آل محمد(ع) - مي‌شود که نزديک‌ترين آنها به ما حضرت صاحب الامر(ع) است.

لازم نيست که انسان در پي اين باشد که به خدمت حضرت ولي عصر(ع) تشرف حاصل کند. بلکه شايد خواندن دو رکعت نماز و سپس توسل به ائمه(ع) بهتر از تشرف باشد، زيرا هر جا که باشيم آن حضرت مي‌بيند و مي‌شنود. ضمناً عبادت در زمان غيبت افضل از عبادت در زمان حضور است و زيارت هر کدام از ائمه اطهار(ع) مانند زيارت خود حضرت حجّت(ع) است.

در زمان غيبت عنايت و الطاف امام زمان(ع) نسبت به محبان و شيعيانش زياد ديده شده. باب بقا و حضور کلاً مسدود نيست، بلکه اصل «رؤيت جسماني» را هم نمي‌شود انکار کرد. ما در درياي زندگي در حال غرق شدن هستيم. دستگيري «ولي خدا» لازم است تا سالم به مقصد برسيم. بايد به ولي عصر(ع) استغاثه کنيم که مسير را روشن سازد و ما را تا مقصد همراه خود ببرد.

کجا رفتند کساني که با صاحب الزمان(ع) ارتباط داشتند؟ ما خود را بپيچاره کرده‌ايم که قطع ارتباط نموده‌ايم و گويا هيچ چيز نداريم. اگر بفرماييد: به آن حضرت دسترسي نداريم؟ جواب شما اين است که چرا به انجام واجبات و ارتکاب محرمات ملتزم نيستيد. او به همين امر از ما راضي است. ترک واجبات و ارتکاب محرمات، حجاب و نقاب ديدار ما از آن حضرت است.

تنها پيدا کردن و ديدن آن حضرت(ع) مهم نيست. زيرا ديدن آن حضرت در عرفات يا در جاي ديگر که هميشه ميسور نمي‌شود و ممکن نيست. [اما] اگر مشرف شديد به آن حضرت نگويد که از خدا براي من زن، خانه، دفع فلان بيماري يا امراض به خصوص و... بخواه. زيرا اينها چندان اهميت ندارد. همچنين آقاي ديگري گفت: در اعتكاف مسجد کوفه آن حضرت را در خواب ديدم که به من فرمود: اينهايي که به اينجا آمدند از مؤمنين خوب هستند ولي هر کس حاجتي دارد و براي برآورده شدن حاجت خود

آمده است مانند خانه، فرزند. و هیچ‌کدام برای من نیامده‌اند. مطلب همین‌طور است. هر کدام در فکر حوائج شخصی خود هستیم و به فکر آن حضرت نیستیم. هر کسی باید به فکر خود باشد و راهی برای ارتباط با حضرت حجت(ع) و فرج شخصی خویش پیدا کند؛ خواه ظهور و فرج آن حضرت دور باشد یا نزدیک. عده‌ای بوده‌اند که گویا حضرت غایب در پیش آنها حاضر و ناظر بوده است. آن حضرت آن‌قدر به ما نزدیک و از حال ما باخبر است اما ما از او غافل و بی‌خبریم و می‌پنداریم که دوریم! حیف که ما قدر دان نعمت ولایت نیستیم.

حاج محمدعلی فشندي(ره) هنگام تشریف به محضر حضرت صاحب(ع) عرض می‌کند: مردم دعای توسل می‌خوانند و در انتظار شما هستند و شما را می‌خواهند و دوستان شما ناراحتند. حضرت می‌فرماید: دوستان ما ناراحت نیستند! کسانی که منتظر فرج هستند که برای خدا و در راه خدا منتظر آن حضرت باشند، نه برای برآوردن حاجات شخصی خود. آری! تشنگان را جرعهٔ وصال و شیفتگان جمال را آب حیات و معرفت می‌دهند. آیا ما تشنهٔ معرفت و طالب دیدار هستیم و آن حضرت آب نمی‌دهد با آنکه کارش دادرسی به همه است و به مضطربان عالم رسیدگی می‌کند؟!

آن حضرت از چشم ظالمان محجوب (= پنهان) است. «المحجوب عن اعین الظالمین» اما کسانی که نه ظالمند و نه رفیق ظالمند و نه با ظالمان معاشرند و نه در خانه و محلهٔ ظالمان هستند، آن حضرت از دیدهٔ آنها محجوب نیستند. ثانیاً دیدن با چشم موضوعیت ندارد بلکه طریق و وسیله‌ای است برای حصول یقین. اگر آدم از پشت پرده، صدایی را شنید و بودن گوینده‌ای را یقین کرد و او برای ما خبرهایی داد که مطابق با واقع شد، [ما] به وجود گوینده، یقین پیدا می‌کنیم هرچند چشمانمان او را نبیند. ثالثاً همین دیدن را خیلی از بزرگان علمای ما هم ادّعا کرده‌اند، که اگر بگوییم آنها دروغگو بوده‌اند، دیگر معلوم است که ما در چه حالی هستیم.

چرا حضرت بیمناک و خائف هستند؟

در زیارت حضرت غایب(ع) وارد شده است: «السلام علیک ایها المهدّب الخائف» [= سلام بر تو ای آراستهٔ بیمناک]. با اینکه انسان خائف، خائف است «الخائف خائف» و شخص مهدّب و بی‌گناه و پاک، از کسی بیم ندارد؛ اما آن حضرت با آن حریم پاک، از اظهار (و نشان دادن خود) خائف است. او به خاطر گناهان و به خاطر اعمال [بد] ما است که [بیش از] هزار سال در بیابان‌ها در به در و خائف است. سبب غیبت امام زمان(ع) خود ما هستیم. زیرا دستمان به او نمی‌رسد و گرنه، اگر در میان ما بیاید و ظاهر و حاضر شود چه کسی او را می‌کُشد؟ آیا جنیان او را می‌کُشند یا ما انسان‌ها؟ ما پیشتر و در طول تاریخ ائمه(ع) امتحان خود را پس داده‌ایم! شاید از بعضی از روایات استفاده شود که عمر حضرت حجت(ع) در پس از ظهور زیاد نباشد. لذا بعضی از منتظران حضرتش از این جهت ناراحتند، اما فکر نمی‌کنند که یک روز [حکومت و زندگی با آن حضرت] به سال‌ها می‌ارزد.

دعا می‌کنیم که خداوند کام ما شیعیان را با فرج امام زمان(ع) شیرین گرداند!

ماهنامه موعود شماره 94

عبدالحسن ترکی